

tet helt ud, som virkelig havde anholdt mig, sat mig under Tiltale, som min Velgører, som min bedste Ven, af den simple Grund, at det vilde have givet mig Anledning til Redegørelse, det vilde have stillet mig for upartiske Dommere, det vilde have gjort, at alt det, der var skjult, og som blev holdt skjult og først er kommet frem ved Retten, vilde allerede den Gang være blevet lagt frem, og jeg vilde have kunnet rense mig. De se altsaa, at skulde man hævde fra den anden Side, at det var en særlig Hensynsfuldhed overfor mig, at man ikke lod mig anholde, maatte man betegne dette som Hykleri.

Den Sag, som jeg skal omtale, har intet med Partipolitik at gøre. Derfor har jeg heller ikke bragt den frem for den Valggruppe, jeg tilhører. Den politiske Side af Sagen drejer sig om Rigsdagens Pligt og Ret til Kontrol med Administrationen. Nu hører jeg ikke til dem, der mene, at enten Rigsdagen eller Pressen skal hænge som et Damoklessværd over Administrationens Hoved. Jeg anser det tværtimod for at være meget uheldigt, at enhver Bagatel eller Ting, der mangler tilstrækkelige Bevisligheder bag sig, bruges imod Administrationen. Det giver Nervøsitet i den, det giver Øjentjeneste og Spytlikkeri, Tagen-Hensyn udadtil, hvor kun Tjenestehensynet skal være det afgørende. Jeg er en bestemt Modstander af alt saadant. Men en helt anden Sag er det jo, hvor det drejer sig om Forhold, som direkte berøre enten Samfundet eller Staten, eller hvor Enkeltmands Forhold berøres paa en saadan Maade, at man maa sige, at hvis der sker en Uret, saa er det Uretten, der overhovedet ligesom fæster Bo i den vedkommende Administration, hvilket ogsaa er af den allerstørste Betydning for Samfundet. Gennem saadan Uret — og det ville vi netop komme til at se ved denne Sag — demoraliseres Administrationen, det ene fører til det andet. Hvad der mulig begynder med Drillerier, fortsættes med Chikanerier og gaar videre med Uret, og til syvende og sidst komme vi ind i Forhold som dem, Herrerne mod Slutningen af mit Foredrag ville blive gjorte bekendte med.

Vi mangle paa dette Omraade et Retsinstitut, som man har i andre Lande, og som kaldes administrative Retter eller administrative Domstole. Vi have det nok i nogle ganske specielle Sager, men paa Omraader som f. Eks. dette, mangle vi det. Og det føles meget godt i Rigsdagen, for det er netop denne Følelse af en Man-

gel paa dette Omraade, som gør, at i det Lovforslag, der for Tiden befinder sig oppe i Landstinget, Forslag til Lov om Ministeransvarlighed, staar der f. Eks. i § 12, at begaar en Minister, uden at have overskredet Grænserne for sin Myndighed, Misbrug af sin Myndighed til Skade for private Interesser, er han ifalden lige Straf — det vil sige Straf af Bøde eller Fængsel, eventuelt Embedsfortabelse. Denne Paragraf udfylder ikke ganske det Hul, vi have i vor Lovgivning, men der vilde dog være noget — men denne Paragraf er ikke Lov. Jeg kan altsaa ikke holde mig til den og har, saa vidt mig bekendt, intet andet Sted i den positive Lovgivning at søge Ly under end Grundlovens § 46. Ordlyden af det første Punktum i denne er, som det vil være de Herrer bekendt: „Ethvert af Tingene kan til at undersøge almen vigtige Genstande nedsætte Kommissioner af sine Medlemmer“. Der er her et Udtryk, som en Sag som denne muligvis maatte kunde falde over, nemlig at det skal være *almen vigtige* Genstande; man kunde sige: Det, du taler om, er kun Enkeltmands Interesse. Men den Uret, som begaas mod en Embedsmand, og som omfatter hele hans Velfærd, maa, hvis den er begaaet, forudsætte saa betydelige Misgreb hos Administrationen, at man maa kunne sige, at det er en almen vigtig Genstand. Dernæst maa man vel erindre, at det drejede sig om en Mand, der i det givne Øjeblik stod som Statens Repræsentant i et fremmed Land. Men jeg behøver ikke en Gang at henvise til dette for at faa det ind under denne Paragraf i Grundloven. Jeg behøver kun at henvise til, at man under den Proces, jeg har ført med Udenrigsministeriet, har fremlagt bevisligt usande Erklæringer i Retten, at man har gjort det med den Bemærkning, at disse Erklæringer vilde man beedige, at man, da Citanten ikke erkender disse Erklæringer for rigtige, under usande og intetsigende Paaskud trækker Erklæringerne tilbage, altsaa ikke tør aflægge Ed paa dem. Det er, som Grundloven udtrykker sig, en almen vigtig Genstand. Jeg kan henvise til, at hele det Grundlag, paa hvilket man har modtaget denne Proces, er et, ogsaa juridisk set, saa uholdbart Grundlag, at et Ministerium aldrig skulde vove at modtage en Proces paa det. Jeg kan vise, at naar det har modtaget den Sag, saa er det ikke heller, fordi det troede, det kunde vindes den, men af ganske andre Grunde. Den Proces, hvis Akter jeg beklager, at jeg ikke har kunnet vedlægge i de Bilag, jeg